

Lasten- ja nuortenkirjallisuuden Finlandia-ehdokkaiden julkistustilaisuus 5.11.2025

Palkintolautakunnan puheenjohtaja Eero Rämön puhe

Hyvät kuulijat, kirjallisuuden ystävät, hyvät lapset ja nuoret,
Kära åhörare, kära litteraturvänner, kära barn och unga,

Ajatus lapsuudesta ja nuoruudesta omina, itsenäisinä ja arvokkaina ajanjaksoina elämässä on ihmiskunnan historiassa varsin tuore. Pitkään lapset ja nuoret olivat “pieniä aikuisia”, joiden tehtävä oli mahdollisimman nopeasti itsenäistyä ja pystyä samaan kuin vanhempansa. Itsestään huolta pitävä lapsi oli ihanne, ja jo viisivuotiaan odotettiin pärjäävän omin avuin.

Nuförtiden vet vi att barndomen och ungdomen är något helt annat än att bara vänta på vuxenlivet. De levts fullt ut – äkta, helhjärtat och meningsfullt.

Nykyään tiedämme, että lapsuus ja nuoruus ovat jotain aivan muuta kuin aikuisuuden odottamista. Niissä eletään täysillä – aidosti, kokonaan ja merkityksellisesti. Siksi on tärkeää, että juuri lapsille ja nuorille tehdään kirjoja. Se kertoo, että heidän maailmansa otetaan todesta. Että heidän tunteensa, kielensä ja ajatuksensa ovat olemassa – eivät harjoitusta tulevaa varten, vaan itsessään arvokkaita.

Siksi on ollut valtava etuoikeus sukeltaa siihen lasten ja nuorten maailmaan, jota kirjallisuus tänä vuonna on meille avannut. Olemme päässeet katsomaan, millainen tuo maailma on – mutta myös, millainen se voisi olla, mitä siitä pelätään ja mitä siitä voi tulla. Lautakunnassa olemme nauraneet, itkeneet, rakastaneet, ärsyyntyneet ja kokeneet kaikkea sitä, mitä kirjallisuus voi saada tuntemaan.

Olemme saaneet lukea hyvin erilaisia kirjoja – sellaisia, jotka vievät kauas ja sellaisia, jotka pysäyttävät aivan lähelle. On teoksia, joissa maailma on mielikuvituksellinen ja uusia ulottuvuuksia avaava, ja toisia, joissa pienet hetket ja tavallinen arki saavat suuren merkityksen. Jotkut kirjat kuljettavat kevyesti ja leikittelevät, toiset taas pysähtyvät surun, ystävyiden tai pelon äärelle. Mutta kaikissa on yhteistä jokin: niissä luotetaan siihen, että lapsi tai nuori tuntee, ajattelee ja ymmärtää enemmän kuin me aikuiset joskus muistamme. Tämän vuoden teoksissa näkyy rohkeutta pysähtyä hetkiin, jotka usein sivuutetaan.

Niissä uskalletaan olla lempeitä, tarkkoja ja avoimia yhtä aikaa. Ne antavat lukijalle mahdollisuuden nähdä, että kasvaminen ei ole kiire pois lapsuudesta tai nuoruudesta, vaan tapa olla ja elää hetkessä – ja olla uskollinen niille asioille joita pitää tärkeänä.

Jag vill tacka alla skapare – författare, illustratörer och förlag – för att ni håller detta arbete levande och mångsidigt. Och jag tackar barn och unga som tar böckerna i sina händer och gör dem till sina egna.

Kiitän kaikkia tekijöitä – kirjailijoita, kuvittajia ja kustantajia – siitä, että pidätte tämän työn elävänä ja monimuotoisena. Ja kiitän lapsia ja nuoria, jotka ottavat kirjat käsiinsä ja tekevät niistä omansa.

Teidän ansiostanne lapsuus ja nuoruus eivät katoa aikuisuuteen – vaan jäävät osaksi sitä, mikä meissä on parasta.